

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

- 1.1. Tên môn học: **KIỂM SOÁT NỘI BỘ**
- 1.2. Mã môn học: **ACC03312**
- 1.3. Khoa phụ trách: **Khoa Kế toán – Kiểm toán**
- 1.4. Số tín chỉ: **03 tín chỉ lý thuyết**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

Môn học cung cấp kiến thức chuyên sâu về cấu trúc hệ thống kiểm soát nội bộ và hoạt động kiểm soát trong từng chu trình nghiệp vụ của doanh nghiệp, phục vụ cho việc đánh giá và tư vấn về kiểm soát nội bộ trong doanh nghiệp. Môn học này được học sau môn Kế toán tài chính và trước môn Kiểm toán 2.

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1. Mục tiêu chung

Kết thúc môn học sinh viên có thể giải thích nội dung và các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ, vận dụng kiến thức về kiểm soát nội bộ nhận dạng được rủi ro và đánh giá hoạt động kiểm soát trong từng chu trình nghiệp vụ của doanh nghiệp.

3.2. Mục tiêu cụ thể

3.2.1. Kiến thức

Kết thúc môn học, sinh viên có thể:

- Giải thích được quá trình hình thành và phát triển của các lý thuyết và thực tiễn kiểm soát nội bộ.
- Trình bày các nhân tố ảnh hưởng đến gian lận, các hình thức gian lận và cách thức phòng ngừa gian lận.
- Giải thích nội dung của các yếu tố cấu thành hệ thống KSNB trong tổ chức theo Báo cáo COSO 1992.
- Trình bày các nội dung cơ bản của kiểm soát nội bộ đối với các chu trình nghiệp vụ chủ yếu (bao gồm chu trình mua hàng, chu trình bán hàng, chu trình tiền lương) và các giao dịch liên quan đến tiền và tài sản cố định.

3.2.2. Kỹ năng: Kết thúc môn học sinh viên có được kỹ năng nhận định vấn đề, phân tích rủi ro và đưa ra các biện pháp đối phó. Ngoài ra, sinh viên cũng được trang bị kỹ năng thuyết trình, kỹ năng làm việc nhóm.

3.2.3. Thái độ: Qua môn học này sinh viên có ý thức tuân thủ pháp luật và quy định của tổ chức. Không chấp nhận hành vi gian lận và hành vi bao che hành vi gian.

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1	<u>CHƯƠNG 1:</u> TỔNG QUAN VỀ KIỂM SOÁT NỘI BỘ	1.1 Bản chất của kiểm soát nội bộ. 1.2 Giới thiệu Báo cáo COSO 1992 1.3 Trách nhiệm đối với kiểm soát nội bộ	5	4	1	0	SGK c.1 COSO 1992
2	<u>CHƯƠNG 2:</u> GIAN LẬN VÀ BIỆN PHÁP ĐỐI PHÓ GIAN LẬN	2.1 Các định nghĩa về gian lận 2.2 Các nhân tố tác động và dấu hiệu gian lận 2.3 Các giải pháp phòng ngừa và phát hiện gian lận 2.4 Các gian lận liên quan đến báo cáo tài chính	5	4	1	0	SGK c.2 Weels 2004 AFCE Report
3	<u>CHƯƠNG 3:</u> CÁC YẾU TỐ CẤU THÀNH HỆ THỐNG KIỂM SOÁT NỘI BỘ	3.1 Môi trường kiểm soát 3.2 Đánh giá rủi ro 3.3 Các hoạt động kiểm soát 3.4 Thông tin và truyền thông 3.5 Giám sát	15	13	2	0	SGK c.3 COSO 1992
4	<u>CHƯƠNG 4:</u> KIỂM SOÁT NỘI BỘ CHU TRÌNH MUA HÀNG	4.1 Đặc điểm, gian lận, sai sót và mục tiêu kiểm soát 4.2 Các hoạt động kiểm soát chủ yếu 4.3 Một số gian lận cụ thể và cách thức đối phó	4	3	1	0	SGK c.4 Adams (1997)
5	<u>CHƯƠNG 5:</u> KIỂM SOÁT NỘI BỘ CHU TRÌNH BÁN HÀNG	5.1 Đặc điểm, gian lận, sai sót và mục tiêu kiểm soát 5.2 Các hoạt động	4	3	1	0	SGK c.5 Adams (1997)

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		kiểm soát chủ yếu 5.3 Một số gian lận cụ thể và cách thức đối phó					
6	<u>CHƯƠNG 6:</u> KIỂM SOÁT NỘI BỘ CHU TRÌNH TIỀN LƯƠNG	6.1 Đặc điểm, gian lận, sai sót và mục tiêu kiểm soát 6.2 Các hoạt động kiểm soát chủ yếu 6.3 Một số gian lận cụ thể và cách thức đối phó	4	3	1	0	SGK c.6 Adams (1997)
7	<u>CHƯƠNG 7:</u> KIỂM SOÁT NỘI BỘ ĐỐI VỚI TIỀN	7.1 Đặc điểm, gian lận, sai sót và mục tiêu kiểm soát 7.2 Các hoạt động kiểm soát chủ yếu 7.3 Một số gian lận cụ thể và cách thức đối phó	4	3	1	0	SGK c.7 Adams (1997)
8	<u>CHƯƠNG 8:</u> KIỂM SOÁT NỘI BỘ ĐỐI VỚI TÀI SẢN CÓ ĐỊNH HỮU HÌNH	8.1 Đặc điểm, gian lận, sai sót và mục tiêu kiểm soát 8.2 Các hoạt động kiểm soát chủ yếu 8.3 Một số gian lận cụ thể và cách thức đối phó	4	3	1	0	SGK c.8 Adams (1997)
Tổng cộng			45	36	9		

Ghi chú: TC: Tổng số tiết; LT: Lý thuyết; BT: Bài tập; TH: Thực hành

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính: Bộ môn Kiểm toán, Trường Đại học Kinh tế Tp.HCM (2012), Kiểm soát nội bộ, Nhà xuất bản Phương Đông (viết tắt SGK)

5.2. Tài liệu tham khảo thêm:

- COSO, *Internal Control Report 1992* (viết tắt COSO 1992)
- Kevin Adams (1997), *Internal Control & Auditing* (viết tắt Adams 1997)

- Joseph T.Weels, John Wiley & Sons (2004), *Principles of Fraud Examination* (viết tắt Weels 2004)

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

6.1. Thang điểm: 10

6.2. Số lần, hình thức đánh giá và trọng số đánh giá kết quả học tập:

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Bài kiểm tra giữa kỳ	20%
2	Thuyết trình, thảo luận	30%
3	Kiểm tra cuối kỳ	50%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày (4.5 tiết/buổi)

Thời gian	Nội dung
Buổi 1	Giới thiệu môn học. Chương 1 - Tổng quan về Kiểm soát nội bộ <ul style="list-style-type: none"> - Sự ra đời và phát triển của lý thuyết về kiểm soát nội bộ - Giới thiệu Báo cáo COSO 1992 - Quan hệ giữa kiểm soát nội bộ và quá trình quản lý - Trách nhiệm đối với kiểm soát nội bộ
Buổi 2	Chương 2- Gian lận và biện pháp đối phó gian lận <ul style="list-style-type: none"> - Định nghĩa gian lận - Các nhân tố tác động và dấu hiệu gian lận - Hình thức gian lận, đặc điểm và biện pháp đối phó - Các thủ thuật gian lận phổ biến
Buổi 3	Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ <ul style="list-style-type: none"> - Phần 1: Môi trường kiểm soát <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Các nhân tố - Phần 2: Đánh giá rủi ro <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Xác định mục tiêu o Nhận dạng rủi ro o Đánh giá rủi ro o Lựa chọn chiến lược đối phó.
Buổi 4	Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ (tt) <ul style="list-style-type: none"> - Phần 3: Các hoạt động kiểm soát <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Các hoạt động kiểm soát chủ yếu

	<ul style="list-style-type: none"> - Phần 4: Thông tin và truyền thông <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm, yêu cầu, chất lượng thông tin o Truyền thông
Buổi 5	<p>Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ (tt)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phần 5: Giám sát <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Giám sát thường xuyên o Giám sát định kỳ - Ôn tập - Kiểm tra giữa kỳ
Buổi 6	<p>Chương 4 – Kiểm soát chu trình mua hàng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khái quát hoạt động mua hàng - Phương pháp thiết kế KSNB - KSNB hoạt động đặt hàng - KSNB hoạt động nhận hàng - KSNB hoạt động thanh toán - KSNB hoạt động kho hàng
Buổi 7	<p>Chương 5 – Kiểm soát chu trình bán hàng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên
Buổi 8	<p>Chương 6 – Kiểm soát chu trình tiền lương</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên
Buổi 9	<p>Chương 7 – Kiểm soát tiền</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên
Buổi 10	<p>Chương 8 – Kiểm soát tài sản cố định</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên - Ôn tập

7.2. Kế hoạch giảng dạy lớp tối (3 tiết/buổi)

Thời gian	Nội dung
Buổi 1	Giới thiệu môn học. Chương 1 - Tổng quan về Kiểm soát nội bộ <ul style="list-style-type: none"> - Sự ra đời và phát triển của lý thuyết về kiểm soát nội bộ - Giới thiệu Báo cáo COSO 1992 - Quan hệ giữa kiểm soát nội bộ và quá trình quản lý - Trách nhiệm đối với kiểm soát nội bộ
Buổi 2	Chương 2- Gian lận và biện pháp đối phó gian lận <ul style="list-style-type: none"> - Định nghĩa gian lận - Các nhân tố tác động và dấu hiệu gian lận
Buổi 3	Chương 2- Gian lận và biện pháp đối phó gian lận (tt) <ul style="list-style-type: none"> - Hình thức gian lận, đặc điểm và biện pháp đối phó - Các thủ thuật gian lận phổ biến
Buổi 4	Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ <ul style="list-style-type: none"> - Phần 1: Môi trường kiểm soát <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Các nhân tố o Đánh giá rủi ro o Lựa chọn chiến lược đối phó.
Buổi 5	Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ (tt) <ul style="list-style-type: none"> - Phần 2: Đánh giá rủi ro <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Xác định mục tiêu o Nhận dạng rủi ro o Đánh giá rủi ro o Lựa chọn chiến lược đối phó.
Buổi 6	Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ (tt) <ul style="list-style-type: none"> - Phần 3: Các hoạt động kiểm soát <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Các hoạt động kiểm soát chủ yếu

Buổi 7	<p>Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ (tt)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phần 4: Thông tin và truyền thông <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm, yêu cầu, chất lượng thông tin o Truyền thông
Buổi 8	<p>Chương 3 – Các yếu tố cấu thành hệ thống kiểm soát nội bộ (tt)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Phần 5: Giám sát <ul style="list-style-type: none"> o Khái niệm o Giám sát thường xuyên o Giám sát định kỳ - Ôn tập - Kiểm tra giữa kỳ
Buổi 9	<p>Chương 4 – Kiểm soát chu trình mua hàng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khái quát hoạt động mua hàng - Phương pháp thiết kế KSNB - KSNB hoạt động đặt hàng
Buổi 10	<p>Chương 4 – Kiểm soát chu trình mua hàng (tt)</p> <ul style="list-style-type: none"> - KSNB hoạt động nhận hàng - KSNB hoạt động thanh toán - KSNB hoạt động kho hàng
Buổi 11	<p>Chương 5 – Kiểm soát chu trình bán hàng</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên
Buổi 12	<p>Chương 6 – Kiểm soát chu trình tiền lương</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên
Buổi 13	<p>Chương 7 – Kiểm soát tiền</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên

Buổi 14	Chương 8 – Kiểm soát tài sản cố định <ul style="list-style-type: none"> - Thuyết trình - Thảo luận - Tổng kết của giảng viên
Buổi 15	Ôn tập